

28.9.2007

Ministeriöille, virastoille ja laitoksille

VARAUTUMISEN ESITUTKIMUS

Asettaminen

Valtiovarainministeriö (VM) on tänään asettanut varautumisen esitutkimushankkeen.

Taustaa

Valtionhallinnon toiminta on suurelta osin riippuvaista tietojärjestelmien, IT-infrastruktuurin ja niihin liittyvien palvelujen toimivuudesta. Hallinnon välttämättömät toiminnot ja johtaminen on varmistettava kaikissa oloissa. Viranomaisilla on varautumisvelvoite muun muassa valmiuslain nojalla.

Varautumisen hanke on osa valtionhallinnon kokonaiskehittämistä sekä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen strategian (YETT) ja Valtionhallinnon IT-strategian toimeenpanoa. Valtionhallinnon IT-strategialla vahvistetaan valtion IT-toimintojen konserniohjausta. Valtionhallinnon IT-strategiassa olevaan varautumisen kärkihankkeeseen sisältyy sekä häiriötilanteisiin että poikkeusoloihin varautuminen. Hankkeen painopiste on valtiohallinnon varautumisessa IT-toiminnan näkökulmasta kaikki hallinnonalat huomioon ottaen. Hankkeella on liittymäpintoja ja yhteistoimintatarpeita valtionhallinnon eri toimialojen varautumis-, tietoliikenne- ja tilannekuvahankkeisiin. Hankkeen ulkopuolelle rajataan Euroopan unionin ja kuntasektorin varautumisen lähempi tarkastelu.

Varautumisen kärkihanke on kokonaisuus, jolla on liittyviä valtionhallinnon IT-strategian muihin hankkeisiin. Varautumisen hanke täydentää ja laajentaa tietoturvahankkeita ja se toteutetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa niiden kanssa. Esimerkkinä tällaisesta hankkeesta mainittakoon ”Tietoturvasot” -hanke.

Hankkeessa korostuu vahva yhteistyö varautumisen eri osa-alueista vastaavien organisaatioiden kesken. Henkilöstö- ja osaamisnäkökulma ovat keskeisiä.

Työllä on vaikutuksia varautumisen rakenteisiin, yhteistyöhön, osaamisen kehittämiseen ja teknisiin ratkaisuihin.

VM:n seuranta osoittaa selvää tarvetta mm. hallinnon valmiustyön ja toipumissuunnittelun kehittämiseksi.

Toimikausi

1.11.2007 - 30.6.2008

Varautumishankkeen yleiset tavoitteet

Hankkeella määritellään ja toteutetaan valtion IT-toimintojen keskitettyä ohjausta vaativat häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen toimenpiteet. Hankkeessa otetaan huomioon varautumisen yleiset linjaukset ja säädökset sekä varmistetaan niiden mukainen toiminta valtionhallinnon laajuisessa IT-toiminnessa. Hankkeen tavoitteet ovat:

- Parantaa valtion tietohallintotoiminnan (ohjaus, tietojärjestelmät ja perusrekisterit, tietoliikenne- ja muu IT-infrastrukturi sekä muut IT-toimintaan liittyvät palvelut) jatkuvuuskykyä erilaisissa häiriötilanteissa ja myös poikkeusoloissa. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota ulkoistettujen palvelujen ja resurssien saatavuuteen laajamittaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.
- Vahvistaa valmiustyötä, riskienhallintaa ja toipumissuunnittelua.
- Vahvistaa varautumistyötä osana eri hankkeita ja toimintaa.
- Kehittää eri toimintojen yhteistyötä varautumisessa sekä organisaatioiden sisällä että hallinnon organisaatioiden kesken.
- Kehittää ja toimeenpanna valtionhallinnon IT-toimintojen varautumisharjoituksia. Lähtökohtana on varmistaa ja harjoitella häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa käytettävien työnjakojen, prosessien ja IT-ratkaisujen toimivuus ennakolta.
- Kehittää ja tarkentaa valtion IT-toimintojen tärkeysluokitusta ottaen huomioon erityisesti valtionhallinnon ydinpalvelut ja yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ja niitä tukevat tietojärjestelmät.
- Kehittää ja toteuttaa valtion ympärivuorokautinen tietoturvatointakyky määritetävissä laajuudessa.
- Tuoda esille tarpeet ja mahdollisuudet ohjauksen, organisoimisen ja säädöspohjan tarkentamiseksi vastaamaan varautumisen muutoksia.

Varautumisen esitutkimushankkeen tavoite

Varautumisen esitutkimuksen tavoitteena on tuottaa YETT-strategiaan, valtion IT-strategiaan ja varautumisen nykytilan kartoitukseen pohjautuen esitys niistä keskeisistä toimenpiteistä ja rakenteista, jotka toteuttamalla valtionhallinnon IT-toimintojen varautuminen saadaan kustannustehokkaasti ja koordinoitusti osaksi kunkin hallinnonalan jokapäiväistä toimintaa normaalioloissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Tehtävät

- Määritellä varautumisen keskeiset käsitteet jatkotyön perustaksi.
- Kuvata valtionhallinnon keskeiset IT-toiminnot ja arvioida YETT-strategian uhkamallien pohjalta hallinnonaloittain valtion IT-toimintojen kriittiset kohteet ja palvelut sekä varautumisen nykytila. Arvioinnissa on otettava huomioon riippuvuus ja vuorovaikutus koko valtionhallinnon ja muun yhteiskunnan palvelujen ja ratkaisujen kanssa.
- Määrittää valtion IT-toimintojen varautumisen kannalta kriittisten toimintojen edellyttämät resurssit ja osaamistarpeet sekä vaatimukset niiden saatavuudelle ja käytön priorisoinnille YETT-strategian mukaisissa uhkatilanteissa.
- Selvittää valtion IT-toimintojen varautumisen kehitystarpeet ml. ohjausmallit ja organisointi.
- Kuvata palvelujen jatkuvuuden ja toipumisenhallinnan toteuttamismallit tarkastellen myös tiedonsaannin, tilannekuvan ylläpidon, ennalta ehkäisyn ja kriisijohtamisen osa-alueita.

- Määritellä tarvittavat varautumisen jatkotoimenpiteet ja -hankkeet.
- Laatia ehdotus valtion IT-toiminnan varautumisen jatkokehittämisestä resurssitarvearvioineen sekä ohjaus- ja organisointimalleineen.

Organisointi

Varautumisen esitutkimus toteutetaan perustettavan hankkeen ohjausryhmän ohjauksessa. Hankkeeseen perustetaan suppea valmisteluryhmä, johon kutsutaan edustajat valtiohallinnon organisaatioista. Valtion IT-toiminnan johtamisyksikkö vastaa hankkeesta. Hanke raportoi valtiovarainministeriölle ja sen loppuraportti käsitellään Valtion IT-johtoryhmässä. Hanke toimii tiiviissä yhteistoiminnassa Valtion tietoturvallisuuden johtoryhmän (VAHTI) kanssa. Hankkeen seurantaryhmällä mahdollistetaan kaikkien hallinnonalojen tietoisuus ja mahdollisuus vaikuttaa koko esitutkimushankkeen ajan. VM:n hallinnon kehittämisosasto voi tarvittaessa täydentää hankkeen organisaatiota mahdollisesti esiin tulevien erityistarpeiden mukaisesti.

Hankkeen organisointi on seuraava:

Ohjausryhmä:

Puheenjohtaja: Kiviniemi Mikael, neuvotteleva virkamies, Valtiovarainministeriö
Jäsenet:

Kallio Aki, everstiluutnantti, Pääesikunta
Kananen Ilkka, apulaisjohtaja, Huoltovarmuuskeskus
Karhuketo Iris, ylitarkastaja, Oikeusministeriö
Kekki Kari, tietohallintojohtaja, Valtiovarainministeriö/VNTHY
Olander Marit, tietohallintopäällikkö, Valtioneuvoston kanslia,
Peltonen Olli, vanhempi osastoesiupseeri, Puolustusministeriö
Ojala Kari, viestintäneuvos, Liikenne- ja viestintäministeriö
Uusikartano Ari, tietohallintopäällikkö, Ulkoasiainministeriö
Viirret Matti, tietohallintopäällikkö, Suojelupoliisi.

Valmisteluryhmä:

Puheenjohtaja: Kalevi Halonen, erityisasiantuntija, Valtiovarainministeriö
Jäsenet:

Huopio Kauto, tieturva-asiantuntija Viestintävirasto
Keskinen Pauli, erityisasiantuntija, Verohallitus
Komonen Mats, tietoturvapäällikkö, Turun yliopisto
Kupari Jukka, järjestelmäintegraattori, Väestörekisterikeskus
Kyrölä Tuija, valmiuspäällikkö, Huoltovarmuuskeskus
Liimatainen Risto, majuri, Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäkeskus
Mäenpää Raimo, Oikeusministeriö
Sundberg Seppo, turvallisuusjohtaja, Valtiokonttori.

Seurantaryhmä:

Aaltonen Kimmo, ryhmäpäällikkö, Ilmatieteen laitos
Alho Heikki, kehityspäällikkö, Suojelupoliisi
Erjansalo Timo, erityisasiantuntija, Oikeusministeriö
Halonen Erkki, suunnittelupäällikkö, Väestörekisterikeskus
Heinonen Risto, ylitarkastaja, Tietosuojavaltuutetun toimisto
Huhanantti Hellevi, tietoturvapäällikkö, Väestörekisterikeskus
Kaila Urpo, turvallisuuspäällikkö, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus
Keskitalo Kari, tietoturvapäällikkö, VNTHY
Koljonen Eero, tietoturvapäällikkö, Tilastokeskus

Mäkinen Kari, vanhempi hallitussihteeri, Kauppa- ja teollisuusministeriö
 Natri Marko, ICT-päällikkö, Kansallisarkisto
 Neuvonen Ari-Pekka, tietohallintopäällikkö, Säteilyturvakeskus
 Nuutinen Timo, vanhempi osastoesiupseeri, Puolustusministeriö
 Parmes Rauli, turvallisuusjohtaja, Liikenne- ja viestintäministeriö
 Puhakainen Petri, turvallisuusjohtaja, Verohallitus
 Ruuska Janne, järjestelmähallinnan päällikkö, Tullihallitus
 Saarinen Jarmo, tietotekniikkapäällikkö, Ulkoasiainministeriö
 Virtanen Jukka-Pekka, yhteysupseeri, Liikenne- ja viestintäministeriö

Kustannukset

Varautumisen esitutkimushankkeen asiantuntijapalvelut ja muut kustannukset maksetaan momentilta 28.01.21. Kukin organisaatio vastaa kuitenkin edustajiensa matkakustannuksista.

Alivaltiosihteeri

Juhani Turunen

Ylijohtaja

Jorma Karjalainen

JAKELU: Hankkeen
 - ohjausryhmän puheenjohtaja ja jäsenet
 - valmisteluryhmän puheenjohtaja ja jäsenet
 - seurantaryhmän puheenjohtajat ja jäsenet

TIEDOKSI: Valtion IT-johtoryhmä
 Valtion IT-toiminnan koordinaatioryhmä
 Valtionhallinnon tietoturvallisuuden johtoryhmä
 Hankkeeseen osallistuvat organisaatiot
 HARE